

וקראת לשבת עיונג

אלון תרני בפאכע באגדע ובסולת פלאו

גליון מס' 547

פרשת נשא

ז' סיון התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ יוסף בן מרסל ז"ל | לע"נ המדוכא ביסורים ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

מתוך דרשותיו של מרן, בעניין חשיבות לימוד התנ"ך וז"ל:

פעם היו מלמדים בכיתות הראשונות א', ב' כל התנ"ך, מורה אחד לימד את כל התנ"ך במשך שנה אחת. היום עצלנים לא יודעים מה כוחו של תנ"ך, לא מבינים שום דבר, מלמדים אותם כמה פסוקים, מסכן, יודע אחד למעלה ושבע למטה, לא יודעים פסוקים.

אנו יודעים איזה רבנים, אומרים כמה דרשות, בקושי אומרים פסוק אחד או חצי פסוק, וגם כן, אחד למעלה ושבע למטה, מדלגים אותו ולא יודעים לומר את כולו כמו בן אדם.

זה גם כן מחוסר ידיעה שלא מלמדים אותם בצעירותם, 'חונן לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה'.

כשלומד בצעירותו, נחרט היטב בלבו, ואז יודע לזרוק פסוקים על ימין ועל שמאל. אבל כשאדם לא לומד כל כך פסוקים, ואולי המורה שלו בעצמו לא יודע פסוקים, ערבא ערבא צריך.

פעם נכנסתי לבחון תלמידים בני שבע, שמונה, לומדים: "שור תם משלם חצי נזק, שור מועד משלם נזק שלם".

אני שואל אותם איפה זה כתוב בתורה? לא יודעים כלום. איפה כתוב בתורה שהשואל חייב לשלם אפילו באונסין, שומר חנם חייב רק בפשיעה? לא ידעו פסוקים מפורשים בפרשת משפטים, לא לימדו אותם את הפסוקים, רק תיכף גמרא, ואולי המורה בעצמו לא יודע, ושם בפרשת משפטים כתוב הכל, זה נקרא שמו שוכר, זה שואל, זה שומר חנם, זה שומר שכר. הכל כתוב בתורה.

קודם כל יפתחו את החומשים, ויגידו להם את הפסוקים, ורק אחר כך כשילמדו בתלמוד, כל הבסיס שלו נשען על תורה שבכתב, אבל לא טורחים ללמד פסוקים.

ולא רק הדברים האלה של פרשת משפטים, אפילו פסוקים מפורשים בתורה לא אומרים להם. ואין צריך לומר נ"ך לא אומרים להם, כי לא שמים לב ללמד אותם כל הדברים, חבל מאד...

בפתח הגליון

ברכה"ג שלם מאיר ואלק שלם"א

"יברכך ה' וישמרך"

ברכת הכהנים היא אחת הברכות החשובות שיש, ואת זה כבר ראינו לפני כמה שנים בכותל המערבי, שערבים זרקו אבנים גדולות ובלוקים מגובה עצום, ותהילות לאל יתברך, אף על פי שבכותל היו אלפי אנשים - לא נהרג ולא נפגע אפילו אחד, כי בדיוק הדהדו המילים מפיהם של הכהנים הקדושים, "יברכך ה' וישמרך".

לפעמים אדם נוסע רחוק מאוד כדי להתברך מגדולי הדור. ודאי שזה טוב, אבל גם אסור לזלזל בברכת הכהנים, שבשביל להתברך צריכים רק לילך לבית הכנסת שליד הבית. ואם נתבונן בברכת כהנים נראה שהיא בנויה כך: ג' מילים, אחר כך חמש מילים, ולבסוף שבע מילים, ללמדנו את הדרך שנלך בה בעבודת ה': קודם כל קצת, ואחר כך יותר, ואחר כך להתקדם שוב. וכעין זה מופיע במדרש, שבתחילה האדם לומד, והקב"ה מקדם אותו לפי התקדמותו.

כמו סדר האותיות - א', ב', ג' וכו', כל פעם האדם מתקדם שלב נוסף בעבודת ה', וכשמגיע לאות י' ומתמיד בעקשות בעבודת ה' עם כל הקשיים, והוא גם עניו כמו האות י' שהיא הקטנה מכל האותיות - הקב"ה מקפיץ אותו עשר מדרגות בפעם אחת, והוא עובר לאות כ'. ואם הוא עוד ממשיך לדבוק בה' - הוא מקבל שוב עשרה מדרגות כמו האות ל'. וכן עד האות ק'. ואם הוא מתמיד בדבקות בה' עם כל הקשיים, שידוע ש"כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו" אזי מהאות ק' הקב"ה מקפיץ אותו מאה מדרגות בפעם אחת לאות ר' וכן הלאה. אלא שצריך לזכור שהדרך היא עיקשת ומלאה מכשולים, וככל שיש לאדם יותר נסיונות והוא מתגבר - כך יידע את גדולתו.

ומעשה ברב גדול שעלה לאוטובוס וחיפש מקום לשבת. בינתיים צדו עיניו תמונת פרסומת לא צנועה כלל באוטובוס. מיד ניגש לנהג וביקש ממנו להוריד את התמונה, שהרי לא יתכן שהוא משלם על הנסיעה ולא זוכה למענה ראוי לצרכיו. אבל הנהג סירב ואמר 'מה פתאום? זו פרסומת. אין מה לעשות. תצטרך לסבול את התמונה'. כשהרב ניסה לדבר עם הנהג והלה סירב, ניגש הרב בעצמו, קרע את התמונה הפרובוקטיבית והתיישב במקומו. הנהג התרגז ואמר שהוא נוסע מיד למשטרה לקחת את הרב לתלונה. הרב לא התרגש, שהרי ידע שמנע חילול ה', ומנע מרבים מלעשות עבירה. ולא עוד אלא שכל נוסעי האוטובוס היו לטובת הרב, ואמרו לנהג 'מה אתה רוצה ממנו? הוא צודק. זה לא יפה שחברת אגד, שמשרתת את הציבור הדתי, תכשיל את הציבור בדברים מכווערים כאלה'. כשהנהג ראה שהוא נשאר בודד במערכה, ויתר על הנסיעה למשטרה והמשיך בדרכו.

בינתיים האיש שישב ליד הרב אמר לרב 'יש לי קושיא, כבוד הרב, אבל אל תיפגע. גם אני עלייתי איתך לאוטובוס, והתמונה בכלל לא עשתה עליי שום רושם. ואתה, כבוד הרב, כזה צדיק, והתמונה עשתה עליך רושם?'

ענה הרב ואמר לו 'למה הדבר דומה? לדייג שדג דגים מהים ומניחם בצנצנת לידו. האם יעלה על הדעת שהוא ינסה לדוג אותם שוב מהצנצנת? ודאי שלא, שהרי הם ניצודים, ורק את אלה שבים הוא מנסה כעת לדוג. וממילא תבין את הרמז, שאותך כבר היצר הוציא מהמים - כלומר מהתורה הקדושה - והוא לא מנסה לדוג אותך שוב, מה שאין כן אותי. אני עדיין במים, והוא מנסה לשלוח עלי חכות מכל הכיוונים'.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

מדוע ניתנה התורה במדבר?

המדבר הוא מקום הפקר. אין בו תנאי מגורים. אין מים, אין חשמל, אין מזגן... איך אפשר לשהות במדבר? יש דרך אחת: לשאת את העיניים אל ה', ולבטוח בו שיייתן לאדם את צרכיו וישמור עליו מפני פגעי המדבר. כך היה בדור המדבר. הם זכו לעמוד ענן שיישר להם את הדרך. למן מן השמים ולבאר מים שהלכה עמם לכל מקום. לכן ניתנה התורה במדבר, כדי ללמדנו איך לחיות חיי תורה. אדם הלומד תורה צריך להתעלם מכל מה שקורה מימיו ומשמאלו, לא להתייחס לתנאים שמסביבו. עליו לתלות בטחונו בה' ולהשליך עליו את יתרו. ועל כך אומר דוד המלך (תהלים נ"ה, כ"ג): "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך – לא יתן לעולם מוט לצדיק". אם תבטח בה' – לא יחסר לך מאומה! הבוטח בה' – חסד יסובבנו בשעת בוקר האבא העיר את בנו לעוד יום של לימודים בתלמוד תורה. כמדי יום, גם היום הכינה לו אמו כריך טרי ומזין, והניחתו בשקית. השעה דוחקת, הילד ממחר לצאת מן הבית ועושה את דרכו לתלמוד תורה. הילד מגיע לתלמוד התורה, נכנס לכיתה ומתיישב במקומו. ואז נזכר ששכח לקחת איתו את שקית האוכל... "מה יהיה?", חשב בלבו. "אני אשאר רעב במשך שעות רבות, עד שאשוב הביתה מן הלימודים". לרגע הוא התמלא דאגה, אבל מיד לאחר מכן הדאגה התחלפה בתחושה אמיתית של רוגע וביטחון. "אני מכיר את הוריי, הם יעשו הכל בשבילי וידאגו שלא אשאר רעב". והנה, ממש באותו זמן שהילד היה שקוע במחשבותיו, מצא האבא את שקית האוכל מונחת על השולחן. חשב האב בלבו: "אוי ואבוי! מה יהיה? לא ייתכן שבני יקירי יישאר רעב; הדבר גם עלול להשפיע לרעה על לימודיו". מה יהיה? אין כאן שום התלבטות. למרות זמנו הדחוק, נטל האב את שקית האוכל, עצר מונית ומיהר לתלמוד תורה, להביא לילד את האוכל – שלא יישאר רעב, שיוכל ללמוד תורה עם כל הכוחות. אם כן מה המסקנה? הילד צדק כשידע שאין לו מה לדאוג. הוא היה בטוח שאביו יעשה הכל עבורו, וכך אכן היה. בדרך חזרה מתלמוד התורה, חשב האב בלבו: "נכון, הנסיעה גזלה לי זמן יקר, ואף היתה כרוכה בהוצאה כספית. אבל מה לא עושים למען הבן? ומה לא עושים כדי שיוכל לשקוד על התורה באין מפריע?" כולנו מבינים שאין בסיפור הזה שום דבר מיוחד. כך נוהג כל אב אוהב ומסור, וכך מרגיש כל בן הסומך על אביו ובוטח בו. כל זה הוא רק ציור ומשל, לסבר את האוזן, להמחיש לנו את היחס של האב הרחום והחונן שבשמים אל בניו אוהביו, ששוקדים על התורה ועל העבודה. בורא עולם לא ישאיר אותנו לנפשנו. הוא ידאג לנו, ימלא כל מחסורנו. איך? אל דאגה! הרבה דרכים למקום. כל מה שנדרש מאיתנו הוא ביטחון. "הבוטח בה' – חסד יסובבנו" (תהלים ל"ב, י').

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה" (ה, י).

פסוק זה ביאר בספר "אמרי א-ל" לאחד מרבני בגדד, על פי מעשה נפלא: עשיר גדול חי בבית מרווח ומפואר אלא שהיה האיש קמצן גדול ולא נתן פרוטה לעני. כאשר היו מעירים לו על כך היה מצטדק ואומר: הרי בזעת אפי הרווחתי את כל אשר לי, ומדוע אתן זאת לאחרים?... יום אחד ישב העשיר בחצר גינת הביתן אשר לו כשהוא מיסב לשלחן מפואר ערוך בכלים יקרים, ומשרתיו הגישו לו ארוחה כיד המלך. אחד המשרתים מעד בלכתו ונפל כשבידיו צלחת מלאה בשר דשן, וחתכת הבשר נפלה לארץ. מיהר המשרת והרים את הבשר הרך, אולם האדון שראה את מה שאירע שפך על ראשו של המסכן קיתונות של אש וגופרית... בו בעת הקיש על דלת הבית עני מסכן שסיפר כי מזה כמה ימים לא בא אל פיו דבר מאכל ראוי לשמו... אולי יואילו בטובם בני הבית לתת לו מעט מזון להחיות את נפשו. הורה העשיר שאת חתיכת הבשר שנפלה לארץ יתנו לעני... שמח העני המסכן במאכל המשובח שהוגש לו והודה למיטיבו בכל פה, ואילו העשיר חשב בליבו שהרי ממילא הבשר היה נזרק לאשפה ועל כן לא נורא שלבסוף ניתנו לעני... באותו הלילה חלם העשיר כי הוא יושב בסעודה גדולה ומפוארת והמלצרים מזדרזים להגיש לכל המסובים מנות גדולות וטעימות. רק לו לא ניתן דבר... פנה העשיר למלצר אחד וביקש ממנו שיגיש גם לו. המתן מעט - ענה המלצר - המנה המיועדת לך תהיה מוכנה מיד! כעבור כמה רגעים הגיע המלצר כשהוא מגיש לעשיר מנת בשר זעומה מכוסה כולה בעפר, רפש ובוץ... מדוע זה מגיע לי?! - תמה העשיר - מדוע כולם מקבלים מנות נאות, ורק אני מקבל בשר מלוכלך?... כאן הוא עולם השכר - הסביר המלצר - כאן מקבלים בדיוק את מה שנתנו לאחרים!". הרי כך בדיוק כתוב בפסוק: "ואיש את קדשיו לו יהיו, איש אשר יתן לכהן - לו יהיה" בדיוק את מה שנתן - יקבל! התעורר העשיר כשהוא מבוהל ומפוחד מחלומו המבעית, ומני אז תקן את דרכיו והפך להיות בעל צדקה.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

חצי מתנה (ב)
יש אמונה טפלה,
שגם נוגדת את
כללי היהדות,

האומרת שלא ייתכן שיהיה הכל טוב, תמיד יהיו קשיים או בעיות. לפי אמונה זו אנו נוטים לחשוב, שכדאי להשאיר את המצב כמו שהוא, להסתדר עם הקשיים הקיימים, כדי שלא נצטרך להתמודד עם בעיות חדשות. הרי לא ייתכן שאם תסתדר בעיה זו, הכל יהיה בסדר! זו טעות איומה. מי קבע שלא יכול להיות שהכל יהיה טוב? ריבונו של עולם הוא כל יכול, בכוחו לתת לכל יהודי את כל הטוב שבעולם. ואם רצונו יתברך שנתמודד, אזי הוא זה שיקבע זאת. ידוע שלמילה "אמונה" יש שתי משמעויות: לשון המשכה ולשון אמון. לפי

האופן שבו אנחנו מתייחסים לאמונה, תשפיע היא עלינו. אם נאמין שבכל מצב טוב חייב להיות גם רע, אז זה האמון שיש בנו כלפי הקדוש ברוך הוא, וזה, חס וחלילה, מה שאנו ממשכיים עליו, לצערנו. אנחנו חייבים לשנות את התפיסה המוטעית הזו. אנו מצדנו נדבר לריבונו של עולם כילד לאבא ונבקש על הכל; על פרנסה ועל בריאות, על נחת ועל שלום בית, על שמחה ועל סיפוק, והשם יעשה הטוב בעיניו. אין שום סיבה שאנו נהיה אלו המחליטים מה לקצץ לעצמנו! נכון, אדם לעמל יולד, אך לא עלינו להחליט במה לעמוול ועם מה להתמודד. בואו נתחיל להתפלל באמת. "קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת" - הקב"ה אוהב את האמת. הוא רוצה שנאמר לו מה באמת אנחנו אוהבים ורוצים. הוא לא אוהב שמבקשים ממנו משהו, כשבעומק הלב רוצים משהו אחר. הוא גם לא רוצה חצאי בקשות, כשאנו מבקשים משהו ובלב רוצים יותר. המשך בגליון הבא א"ה